Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Department van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjahabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2024

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2
NASIENRIGLYN

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 33 bladsye.

Hosted by www.ecexams.co.za.

NASIENRIGLYNE

1. ʼn Kandidaat mag nie meer as EEN vraag uit dieselfde afdeling beantwoord nie.

2. As ʼn kandidaat meer as die vereiste aantal vrae gedoen het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en ʼn streep word deur die tweede vraag getrek.

3. Indien die antwoord in meer as een sin aangebied word en die antwoord nie in die eerste sin voorkom nie, maar dit tot die antwoord in die tweede sin lei, word die antwoord in die tweede sin nagesien.

4. Vir oop vrae waar JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE plus ʼn motivering vereis word, word slegs die rede/motivering oorweeg. Indien die kandidaat nie JA/NEE skryf nie, maar die motivering is korrek, word die punt toegeken. Indien die kandidaat JA/NEE sê, moet die motivering korrek wees, anders verloor die kandidaat die punt.

5. Indien ironie, vergelyking, verband en kontras gevra word, verdien die kandidaat 1 of nul punte omdat twee kante vir 1 punt gestel moet word.

6. Indien die kandidaat woorde uit ʼn **ander taal** gebruik as die taal waarin die vraestel verskyn, word die **vreemde woorde** geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die **vreemde woorde** sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie.
   Indien die **vreemde woorde** in die antwoord vereis word, word dit aanvaar.

7. Aanvaar dialektiese variasies.

8. Indien die kandidaat **krutaal** gebruik, word die **kruwoorde** geïgnoreer. Indien die antwoord sonder die **kruwoord** sinvol is, word die kandidaat nie gepenaliseer nie.

9. Waar EEN-WOORD antwoorde gevra word en die kandidaat ʼn volsin gee, is dit korrek mits die korrekte woord onderstreep word of op een of ander wyse uitgelig word.

10. Vir meervoudigekeuse-vrae word sowel die letter as die korrekte antwoord wat ten volle uitgeskryf is, aanvaar.

11. As die kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer.

12. As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die nasienriglyn nagesien.

13. As ʼn spelfout die betekenis van ʼn antwoord beïnvloed, word dit verkeerd gemerk. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word dit as korrek beskou.

Kopiereg voorbehou

Hosted by www.ecexams.co.za.

AFDELING A: ROMAN

VRAAG 1: *KRINGE IN 'N BOS* – Dalene Matthee

1.1 1.1.1 uiterlike (1)

1.1.2 weggejaag (1)

1.1.3 MacDonald (1)

1.1.4 goud (1)

1.2 bome/olifante (1)

1.3 Hulle sou hulle liksens/permit verloor om bome te kap. (1)

1.4 galkoppies (1)

1.5 1.5.1 bevraagteken (1)

1.5.2 **Voor sy verjaarsdag:**
Die bosmense het geglo dat die bloubokkie se gal in hulle koppe sit. (1)

Op sy verjaarsdag:
Hy het die bloubokkie se kop oopgekap en ontdek dat sy gal nie in sy kop sit nie. (1)

1.6 Sy het altyd vir vleis/vleiskossie gesorg. (1)

1.7 1.7.1

- Sy ma se dood
- Iets sleg/onheilspellende/tragies gaan gebeur
- Dit was vroeg oggend

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

1.7.2 Eufemisme/versagting (1)

1.7.3 Sy ma het gesterf/doodgegaan. (1)

1.8 Masels/kinkhoes/waterpokke/griep (1)

1.9 Jy moet jou baadjie/hemp uittrek en dit neergooi en in die naaste boom klim. (1)

1.10 Bosmense is gewoonlik arm/vuil/sleg versorgd/skoenloos, **maar** Saul is nou ryk/het geld/goud/sy eie besigheid gehad.
(Enige EEN of soortgelyk) (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

1.11 Ja.

- Die Bosmense was besig om die bos/bome/olifante/grootvoete te vernietig en hy was gekant daarteen.
- Die Bosmense het nie besef dat die houtkopers hulle vir die res van hulle lewe in skuld sal hou nie.
- Die Bosmense het nie besef/wou nie aanvaar dat hulle uitgebuit word deur die houtkopers nie.

(Enige EEN of soortgelyk)

OF

Nee.

- Sy gesin was arm en het sy hulp nodig gehad om geld in te bring.

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

1.12

- Die houtkopers verwag eersteklas hout en betaal die houtkappers asof dit derdeklas/swak/lae gehalte hout is.
- Die houtkappers kry nie geld vir hulle hout nie, hulle kry slegs goodfors/winkelskuld vir hulle basiese behoeftes.
- Die houtkopers laat die houtkappers die bos stelselmatig uitkap, want hulle wil die beste hout lewer.
- Die houtkopers soek ook olifanttande en nou skiet die Bosmense die olifante/roei olifante uit vir hulle tande.
- Saul werk by MacDonald, maar ontvang nie 'n salaris nie, want hy werk vir sy pa se skuld.

(Enige EEN of soortgelyk) (2)

1.13

- Hy wou vir Saul die verwoesting/vernietiging, (wat die delwers aan die Bos/Meelbos aangerig het), wys.

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

1.14 1.14.1

- Hy was verlief op haar.
- Sy het hom leer Engels lees.
- Sy was 'n vriend vir hom toe hy eensaam in die skuur was.
- Sy het net soos Saul 'n liefde vir die bos gehad.
- Sy wou net soos Saul die bos beskerm.

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

1.14.2

- Hulle was verlief op mekaar maar omdat hulle verskillende agtergronde gehad het, het hulle paaie geskei.
- Hulle paaie skei toe Saul gaan delf en Kate Kaapstad toe gaan.
- Kate se ouers was gekant teen hulle verhouding.

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

1.15

- Hy was lief vir Oupoot en Kate.
- Kate het dit vir hom geteken/gemaak.

(Enige EEN of soortgelyk) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

1.16 Ja.

- Hy het bewys dat die houtkappers en hul kinders nie wild en vuil is nie.
- Hy het vrede gemaak met die dood van Oupoot.
- Hy het vrede gemaak met sy broer Jozef.
- Hy en Kate het mekaar gevind.
- Saul is terug in sy geliefde bos.

(Enige TWEE of soortgelyk) (2)

1.17
- Saul sien Oupoot vir die eerste keer.
- Saul sien die dorp vir die eerste keer.
- Saul sien Kate vir die eerste keer.
- Saul sien die see vir die eerste keer.

(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is.) (4)

1.18 opstandeling (1)

1.19 C/vryheid van die skewe sirkel. (1)

1.20 MacDonald het hom belowe hy sou vir hom ...

- slaapplek gee.
- kos gee
- twee sjielings per week betaal.

(Enige TWEE of soortgelyk) (2)

[35]

Hosted by www.ecexams.co.za.

VRAAG 2: ***DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM –*** **Marita van der Vyver**

2.1 2.1.1 gesin / lewe (1)

2.1.2 gay/'n moffie/homoseksueel (1)

2.1.3 verjaarsdae (1)

2.1.4 maskara/grimering (1)

2.2 2.2.1 Botterberg (nie berg nie) (1)

2.2.2
- Daar was geen elektrisiteit/ krag/ televisie/ ligte nie.
- Hulle moes hulleself vermaak sodat hulle nie verveeld moes raak nie.
- Dit het aanhoudend gereën/was modderig.
- Dit was afgelate/afgeleë/verlate

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.3
- Sy was Hanna se alter-ego.
- Sy het Hanna help ontvlug van haar eie saai lewe.
- Sy het Hanna help ontvlug van haar buitengewone/ingewikkelde gesinslede/familielede.
- Sy kon Hanna help om 'n nuwe/aanvaarbare lewe op te maak.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.4
- Hy het net deeltydse werk gehad.
- Hy het verskillende werke gedoen.
- Hy was 'n radio-omroeper/televisie aanbieder/voorleser by kunstefeeste/seremoniemeester by sakekonferensies.
- Hy was te middeljarig om nog 'n akteur te wees.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.5
- Hulle rol nie juis in geld nie.
- Hulle kon nie 'n groot en mooi huis koop nie.
- Hulle kon slegs 'n groot, maar lelike/vervalle huis koop.
- Hulle kon nie bekostig om 'n vakansiehuis te huur nie.
- Haar ma (Mana) sê dis geld mors om tanddraadjies te dra./Hulle kon nie na haar behoeftes omsien nie.
- Hulle eet gereeld sop.
- Beyers doen werk (sakekonferensies) wat hy haat sodat hy 'n paar rand kan verdien.
- Hulle trek in 'n vyfkamer huis alhoewel hulle 'n ses kamer huis benodig.
- Hulle het 'n ou geroeste kombi/ het nie 'n spinternuwe 4 X 4 soos haar vriendin nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

2.6 2.6.1 C/Martelkamer (1)

2.6.2 Hulle het ...
- gereeld probeer om mekaar te verwurg.
- mekaar se ore probeer af byt.
- mekaar se ledemate verpletter.
- gereeld baklei/gestoei.
- rof met mekaar gespeel.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.7 Nee
- Hy is 'n seun en sy is 'n meisie.
- Hulle kom nie goed oor die weg nie.
- Sy dink hy is nie "nice"/aangenaam nie.
- Tienerhormone kan daartoe lei dat Yann in haar bed spring.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.8 2.8.1 Herhaling (1)

2.8.2 Sy beklemtoon die feit dat sy /Sy probeer vir die leser sê dat sy ...
- nie die boendoe lewenstyl geniet nie.
- van haar gemak/geriewe hou.
- nie sonder haar geriewe kan klaarkom nie.
- nie van verlate plekke hou nie.
- 'n stadskind is.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.9
- Dit sou hulle kans gee om mekaar beter te leer ken/tyd saam te spandeer as gesin.
- Om Hanna se verjaarsdag te vier.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.10 2.10.1
- Dit verwys/simboliseer die dinge wat Hanna pla.
- Dit simboliseer haar ingewikkelde lewe.
- Dit simboliseer die dinge wat haar ongelukkig maak.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.10.2
- Dit beklemtoon Hanna se ontevredenheid/ongeluk met haar gesin wat nie ophou om haar te pla nie.
- Haar gesin se andersheid pla haar aanhoudend.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.11 2.11.1 opgewonde (1)

2.11.2
- Hy het sy ma lanklaas gesien.
- Yann en Amos het hulle ma drie jaar gelede in Amerika gaan kuier/drie jaar gelede gesien.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

2.12 2.12.1 konnotatief (1)

2.12.2
- Amos het skaam geword/verleë toe Yann hom oor hulle/sy ma terg.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

2.13
- Sy weier om deur Margot betower te word.
- Sy is vies dat almal deur Margot beïndruk word.
- Sy is kwaad omdat almal aan Margot se lippe hang/van Margot hou.
- Sy dink Margot is “vol airs”/aansitterig.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.14 Ja,
- Margot het haar kinders op ŉ jong ouderdom agtergelos en Amerika toe gegaan.
- Sy dink Margot is goedkoop omdat sy haar jonk wil hou./(grimering, stywe broeke, lang naels en haar blonde hare.)
- Sy voel dat alles aan Margot vals is.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Nee,
- Haar stiefpa het haar beïnvloed deur Margot as onhulpvaardig/ koningin te beskryf.
- Sy oordeel Margot sonder dat sy haar ken/oor hoe sy lyk.
- Hanna is seksisties teenoor Margot omdat sy haar kinders agter gelos het.
- Margot het die reg om haar eie besluite oor haar lewe te neem/aan haar toekoms te dink.
- Hanna se opinie oor Margot is deur haar ma beïnvloed.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.15
- Sy is Beyers se eksvrou.
- Sy het haar vir die eerste keer ontmoet.
- Beyers het Margot beskryf as iemand wat dink sy is ŉ koningin/iemand wat die huis as ongemaklik/ongerieflik sal beskou.
- Die huis was nie volgens Margot se “standaarde” nie en nou voel sy skaam.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

2.16 2.16.1 C / Hierdie persoon het ŉ klam waslap gaan haal.

2.16.2 A / Hierdie persoon het rustige musiek aangesit.

2.16.3 B / Hierdie persoon het nog ŉ kastrol vol water getap.

2.16.4 E / Hierdie persoon het seker gemaak die beligting is reg. (4)

Hosted by www.ecexams.co.za.

2.17
- Mana besluit om met ŉ gay man te trou om haar gesin tevrede te stel.
- Mana besluit om ŉ proefbuis baba te hê omdat sy nie ŉ man wou hê nie.
- Mana besluit om met ŉ man te trou wat twee kinders het.
- Mana besluit om haar baba Ditjie te noem omdat dit nie seksisties is nie

(Kandidaat verdien ŉ punt vir elke besluit wat op die regte plek is.) (4)

2.18 2.18.1 Yann (1)

2.18.2 **Vroeër:**
- Yann het gelag/geproes in sy preiesop/sop toe hy hoor dat Hanna haar lewensverhaal wil skryf.
- Hy wou weet wie ŉ veertienjarige skrywer se storie wou lees.

Later:
- Hy het vir haar ŉ pen (met ŉ tiervel op die doppie vir haar as geskenk/verjaarsdag geskenk) gegee om haar lewensverhaal te skryf.

(Antwoord moet na VROEËR en LATER verwys om die punt te verdien.) (1)

2.19
- Sy aanvaar haarself.
- Sy aanvaar haar gesin.
- Sy besef dat haar gesin nie so ingewikkeld is nie.
- Sy besluit om haar eie lewensverhaal te skryf.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

[35]

VRAAG 3: *MEEULANDERS* – Esta Steyn

3.1 D/ Guano-eiland (1)

3.2
- Sy doen navorsing op Meeuland vir ŉ boek oor kusvoëls.
- Sy help die hoofman met sy ondersoek oor kusvoëls.
- Sy is daar om te herstel na die tragedie in haar gesin./Sy is daar om te herstel na haar seun (Ronnie) en man (Vincent) se dood. (1)

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

3.3 Jacob/Jacob Langhans (1)

3.4 3.4.1 E / Duiker

3.4.2 C / Twilight

3.4.3 D / Stompneus

3.4.4 A / Geelbek (4)

3.5 D / Dit beklemtoon dat Ryna vir Ronnie mis. (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

3.6
- Haar man (Vincent) en seun (Ronnie) is dood.
- Sy het haar man en kind aan die dood afgestaan.
- Haar huis (en besittings) het afgebrand.
- Sy het haar gesin verloor.
- Daar word beweer dat haar man hul seun doodgeskiet het.
- Daar word vermoed dat haar man met dwelms deurmekaar was.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.7
- Sy het na Salamanderbaai gegaan.
- Sy het na die kusdorpie/dorp gegaan.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.8 3.8.1 Elsabet (1)

3.8.2 Elsabet maak Kinnie se baba groot sonder om te besef dat haar eie baba dood is.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.9
- Elsabet pas moeilik aan op die eiland.
- Dit is vir haar baie moeilik sonder die nodige geriewe.
- Jacob gee nie genoeg aandag aan haar nie.
- Elsabet sien Meeuland as 'n "tronkeiland", sy voel soos 'n gevangene. (Sy voel vasgekeer)
- Elsabet vind die stankreuk van die guano/voëlmis onaangenaam.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

3.10
- Fred het met Elsabet getrou/het Elsabet sy tweede vrou gemaak.
- Elsabet het saam met hom in sy groot huis gebly.
- Elsabet kon saam met hom op Salamanderbaai bly.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.11
- Fred was ontrou aan Elsabet/Hy het 'n verhouding met 'n ander vrou aangeknoop.
- Fred se twee kinders (Bernard en Tamara) aanvaar nie vir Elsabet nie en behandel haar stief.
- Elsabet sien baie min van Fred omdat hy altyd by die werk of by sy minnares is.
- Elsabet besef dat Fred en sy geld nie vir haar geluk kan bring nie.
- Elsabet word 'n alkoholis en verloor Fred se respek.
- Elsabet besef dat Jacob 'n beter man as Fred is.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.12 Nee.
- Elsabet het haar eie ongelukkigheid veroorsaak deur 'n buite-egtelike verhouding met Fred aan te knoop.
- Elsabet het self gekies om haar man en kind op Meeuland agtertelaat.
- Elsabet was 'n baie selfsugtige mens en sy het nie gedink hoe haar dade vir Jacob en Janka sou affekteer nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Hosted by www.ecexams.co.za.

Ja.

- Dit is baie duidelik dat Elsabet aan depressie gely het.
- Jacob het nie genoeg aandag aan haar gegee nie (die eiland en voëls was sy prioriteit).
- Fred was ontrou aan Elsabet en hy het ŉ minares gehad.
- Dit was baie moeilik om ŉ goeie stiefma vir Fred se kinders te wees.
- Spyt het te laat vir Elsabet gekom en sy het te laat besef dat Jacob eintlik ŉ beter man vir haar was as Fred.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.13 3.13.1 Matthys (Langhans)

3.13.2 tronk

3.13.3 kreef smokkel/kreefsmokkelary

3.13.4 Skalla (Schalk Blanckenberg) (4)

3.14 3.14.1 Skalla/Schalk Blanckenberg. (1)

3.14.2
- Skalla het Jacob se meisie verkrag en toe het sy in ŉ gestig/inrigting/Stikland beland.
- Jacob se pa word tronk toe gestuur vir Skalla se skelmstreke.
- Skalla het Janka raakgeskiet en sy is amper dood.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

3.15
- Skalla het vir Magrietjie du Plessis verkrag en sy het in Stikland beland.
- Skalla was betrokke by Ryna se man en kind se dood.
- Skalla is in ŉ boot en skiet sy rewolwer in die rigting van die jettie.
- Skalla wil vir Ryna doodmaak omdat sy hom herken het.

(Kandidaat verdien ŉ punt vir elke misdaad wat op die regte plek is.) (4)

3.16 B/Janka huis toe gaan kom. (1)

3.17
- Jacob word ingelig dat Meeuland as guano-eiland gesluit gaan word./Jacob mag nie meer op Meeuland woon nie.
- Jacob word in hegtenis geneem en van moord aangekla.
- Jacob word skuldig bevind aan strafbare manslag.
- Jacob kry sewe jaar tronkstraf.
- Jacob word van Ryna en Janka geskei wanneer hy tronk toe gaan.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

3.18 Ja.

- Hansie het vir Matthys vergewe vir die kreefsmokkelary.
- Hansie het nie ’n wrok teen Skalla gehou nadat Matthys gearresteer is nie.
- Hansie het vir Elsabet vergewe toe sy van Jacob geskei het./Sy het steeds vir Elsabet soos ’n skoondogter behandel na die egskeiding.
- Hansie het nie ’n wrok teen Skalla gehou nadat hy vir Janka geskiet het nie.
- Hansie het nie ’n wrok teen Skalla gehou nadat hy Jacob se meisie verkrag het nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.19 Ja,
Fred het die reg gehad om te weet dat Janka sy kind is.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Nee,
Sy het teenoor Jacob en Jannerik gesweer om Janka se geboorte ’n geheim te hou.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.20

- Dit beklemtoon Hansie se liefde/deernis vir Jacob.
- Dit beklemtoon hoe lief sy vir Jacob het.
- Dit beklemtoon hoe jammer sy vir Jacob voel.
- Dit beklemtoon dat sy ’n toegewyde moeder is.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

3.21 Ja,

- Jacob verklaar sy liefde aan haar.
- Sy het nou vir Janka nadat sy haar seun verloor het.
- Sy kon nou aan beweeg met haar lewe.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Nee,
Sy moes wag tot Jacob uit die tronk kom om saam met hom te wees.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)
[35]

Hosted by www.ecexams.co.za.

VRAAG 4: *LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt*

4.1 4.1.1 Millennium Creations (1)

4.1.2
- Lien moet die telefoon antwoord.
- Sy moet die afspraakboek op datum hou.
- Sy moet elke halfuur die vloer vee.
- Sy moet iets te drinke vir die kliënte bring.
- Sy moet na die kombuis omsien.
- Sy moet die tydskrifte netjies stapel.
- Sy moet die toonbank en die trollie afvee.
- Sy moet die botteltjies op die trollie rangskik.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

4.2 4.2.1 kelnerin (1)

4.2.2 Dirkie (1)

4.2.3 kraamverlof (1)

4.2.4
- R15 per uur/vyftien rand per uur
- R45 per middag/ vyf en veertig rand per middag

(Enige EEN) (1)

4.3
- Wouter het vir Lien aangemoedig om vir die oudisie te gaan.
- Wouter wou graag hê Lien moes aan die toneelstuk deelneem.
- Lien gaan na die oudisie om Wouter se onthalwe.
- Juffrou Breytenbach sê vir Lien om vir een van die rolle te kom lees.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

4.4
- Dit gee Lien ŉ kans om betrokke te raak by die skool.
- Lien sal dalk ander vriende kan maak by die repetisies.
- Dit sal Lien help om uit haar dop te kruip.
- Dit sal Lien ŉ rede gee om tussen ander mense te wees.
- Wouter wil hê dat Lien moet uitblink in iets.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

4.5 C/gespanne (1)

4.6 4.6.1 het vrede gemaak met (1)

4.6.2
- Hulle is opgewonde om hul pa vir die skoolvakansie te sien.
- Hulle is nie meer kwaad vir hul pa nie.
- Hulle hou nogal van hul nuwe stiefma.
- Hulle kan sien dat hul stiefma mal is oor hul pa.
- Hulle besef dat hul ouers net baklei het en dat hul pa nou veel gelukkiger is.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

4.7 4.7.1
- gebroke of stukkend
- disfunksioneel
- ongelukkig
- ingewikkeld of gekompliseerd
- arm

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

4.7.2
- Hul pa het bedrog gepleeg/geld verduister.
- Hul pa is in die tronk/agter tralies/in gevangenis.
- Hul gesin het alles/ hul geld/hul weelde verloor.
- Hulle het hul ou huis verloor en bly nou in 'n woonstel.
- Hulle moes hul ou woonbuurt en skool verlaat.
- Hul ma is 'n alkoholis/ drink te veel.
- Hul ma is baie onbetrokke in hul lewens.
- Hul ma verwaarloos hulle/sorg nie vir hulle nie.
- Lien speel nou die rol van 'n ouer.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

4.8 Ja. Baie tieners se ouers is geskei/is nie meer getroud nie.

OF

Nee. Nie alle tieners kom uit geskeide gesinne nie.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

4.9
- Lien voel skaam/verleë om aan mense te verduidelik wat haar pa gedoen het en waar hy is.
- Dit laat Lien ongemaklik voel om haar pa se bedrog te noem.
- Lien weet dat Wouter haar vertroueling /"brother in arms" is en haar nie sal veroordeel nie.
- Op hierdie stadium het Lien nie vriende nie/Wouter was haar enigste vriend.
- Wouter het vir Lien ook van sy ouers vertel.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

4.10
- Dit is tipies van tienertaal om Afrikaans en Engels te meng.
- Dit maak die karakters soos Wouter meer geloofwaardig, want dit is hoe tieners praat.
- Dit laat Wouter soos 'n hedendaagse tiener klink.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

4.11 Die kliniek/rehabilitasiekliniek/inrigting (1)

4.12 4.12.1 Tannie Bets (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

4.12.2 Ja.
- Lien moet al haar moed bymekaar skraap om uit Tannie Bets se kar te klim.
- Lien vra vir Tannie Bets of sy nie saam met haar sal kom nie.
- Lien voel ongemaklik in die ontvangsarea.
- Lien voel ongemaklik wanneer haar ma haar vasdruk.
- Daar is 'n ongemaklike stilte tussen Lien en haar ma aan die begin van die besoek.
- Lien antwoord nie vir haar ma wanneer sy vra hoe dit met Lien gaan nie.
- Lien het baie dinge in haar kop wat sy vir haar ma wil sê, maar haar mond raak te droog om dit te sê.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

4.13 4.13.1 E / Lien maak self Braam se skoolbroek reg.

4.13.2 A / Lien gaan skuil in die skool se biblioteek en raak jaloers.

4.13.3 D / Lien hang haar voorskoot op en bedank.

4.13.4 B / Lien storm klavier toe en speel die "Blou Donau" kliphard. (4)

4.14
- Tannie Bets dra gereeld vir hulle kos aan.
- Tannie Bets stuur vir Kuifie na Lien-hulle toe om die kerk se hulp aan te bied.
- Tannie Bets sorg vir die kinders.
- Sy het vir Christien in die kliniek besoek/verneem hoe dit met haar gaan.
- Sy neem vir Lien om haar ma in die kliniek te kuier.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

4.15 Ek stem saam, want ...
- Christien se man het bedrog gepleeg/in die tronk beland.
- Christien het haar huis en besittings verloor.
- Christien het haar werk by Binnelandse Sake verloor.
- dit is baie moeilik om van 'n verslawing te rehabiliteer.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Ek stem nie saam nie, want ...
- alkoholisme is nooit die antwoord vir jou probleme nie.
- sy is self verantwoordelik daarvoor dat sy haar werk verloor het.
- sy het haar kinders verwaarloos/nie vir hulle gesorg nie.
- sy het nie haar kinders ondersteun tydens die swaar tye nie.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

4.16
- Die kliniekpersoneel het in al haar goed gekrap.
- Die kliniekpersoneel het selfs deur haar onderklere gekrap.
- Die kliniekpersoneel het gedink dat sy skelm drank ingesmokkel het.
- Die kliniekpersoneel het haar geen genade gewys nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

4.17 B/vir haar ŉ CD van Chopin se klavierkonserte te gee. (1)

4.18
- Christien het haar dogter gemis.
- Christien wil aan Lien verduidelik hoekom sy ŉ alkoholis geword het.
- Christien wil aan Lien verduidelik wat sy alles by die rehabilitasiesentrum moet doen.
- Christien wil die kans hê om haarself aan Lien te verduidelik.
- Dit gee Christien ŉ kans om vir Lien redes te gee om haar te vergewe vir haar gedrag.
- Christien kan by Lien hoor hoe dit met Braam gaan.
- Christien kan sien dat Lien/haar kinders nog omgee.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

4.19
- Lien het drama by Tukkies of UP gaan studeer.
- Lien en Hein is in ŉ (romantiese) verhouding.
- Lien se pa is uit die tronk gelaat.
- Lien se gesin is weer voltallig/saam.
- Lien se ouers het getroud gebly.
- Lien se ma het ophou drink/nugter geraak.
- Lien se ma is uit die rehabilitasiekliniek ontslaan.
- Lien se ma is nie meer "geel en gelukkig" nie, maar nou dra sy liewerste ŉ geel blom in haar hare.
- Braam is gelukkig in hierdie gesinsvideo.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

[35]

TOTAAL AFDELING A: 35

Hosted by www.ecexams.co.za.

AFDELING B: DRAMA

VRAAG 5: *POPPIE – DIE DRAMA* – Elsa Joubert en Sandra Kotzé

5.1 5.1.1 Upington (1)

5.1.2 bek (1)

5.1.3 Lobola/geld (1)

5.1.4 pa (1)

5.2
- Sy moes sukkel om ŉ werkpermit te kry.
- Sy het met ŉ Xhosa getrou en daarom gesukkel om ŉ werkpermit te kry.
- Sy moes onder moeilike omstandighede werk.
- Sy was deur die polisie gevang omdat sy nie die regte dokumente gehad het om te werk nie.
- Sy moes alleen met haar kinders Mdantsane toe trek en vir hulle sorg.
- Na haar man se sterfte moes sy terug Kaapstad toe trek om te gaan werk.
- Sy moes haar kinders agter laat/ in die Ciskei agter laat sodat sy vir hulle kon sorg.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

5.3
- Hulle moes hulle kinders agterlaat om te gaan werk.
- Hulle het vir witmense gewerk.
- Hulle het as huishulp gewerk.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

5.4 lorriedrywer (1)

5.5 Xhosa (1)

5.6
- Hy was ŉ netjiese man.
- Hy het mooi aangetrek.
- Hy was ŉ stil man/nie woelig nie.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

5.7
- Sy het gesukkel om ŉ werkpermit/pas te kry.
- Sy moes Stone/haar siek man agterlaat en in Mdantsane/naby Oos-Londen/East London gaan woon met haar kinders.
- Sy kon nie ŉ permanente werkpermit (pas) kry nie/Sy kon slegs 'extensions' (uitstellings op haar werkpermit (pas) kry.
- Sy kon nie Stone se begrafnis bywoon nie.
- Sy moes haar kinders in die Ciskei /Transkei agterlaat om in die Kaap vir hulle te gaan werk.
- Sy moes haar kinders/man afskeep omdat sy inslaapwerk gedoen het.
- Poppie het gesukkel om ŉ pas in die Kaap te kry omdat Stone ŉ kontrakwerker/van Ciskei was.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)* (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

5.8 Stone het ŉ jaar geneem om die lobola af te betaal. (1)

5.9
- Klere
- Ketels
- Kombuisgoed
- Komberse
- Lakens
- Beddegoed

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)* (2)

5.10 ŉ bed (1)

5.11 makoti-klere (1)

5.12 Dit dui handeling aan./Sê wat die mense doen/ is ŉ neweteks. (1)

5.13 5.13.1 innerlike (1)

5.13.2 Ja,
- Sy was tussen vreemde mense/haar skoonmense was vreemdeling vir haar.
- Sy was nog nie gewoond aan haar skoonmense nie.
- Sy was ŉ jong, onervare bruid.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)*

OF

Nee.
- Sy was met Stone/Stone se familie wie haar liefgehad het.
- Haar skoonmense het haar as bruid aanvaar.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)* (2)

5.14
- Haar baba het (op vyf maande aan kinkhoes) gesterf.
- Sy het haar eerste baba verloor.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

5.15 5.15.1 D / Poppie moes ophou skoolgaan om na hierdie persoon se kinders om te sien. (1)

5.15.2 E / Hierdie persoon het Poppie help werk kry. (1)

5.15.3 A / Hierdie persoon het Poppie oor die Xhosa-geloof geleer. (1)

5.15.4 B / Die werk by hierdie persoon was ongemaklik. (1)

5.16
- Stone skryf liefdesbriefies aan Poppie.
- Stone wou nie meer alleen in Lambertsbaai bly nie en neem ŉ trein Kaap toe.
- Stone gaan werk in die 'dairies' in Philippi sodat hy ŉ permit kan kry.
- Stone raak siek en moet hospitaal toe gaan.

(Kandidaat verdien ŉ punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is.) (4)

Hosted by www.ecexams.co.za.

5.17 Nee,

- Die medisyne ('ukugapa') het hom siek gemaak/sy dood veroorsaak/maagbloeding veroorsaak.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

5.18 5.18.1 Feit (1)

5.18.2
- Sy moes vir twee jaar sonder haar kinders gaan omdat sy vir hulle gaan werk het/om hulle geldelik te ondersteun/te verseker dat hulle skoolgaan.
- Sy het swaargekry omdat sy 'n beter lewe vir hulle wou hê.
- Sy help om vir Bonsile se baba te sorg.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

5.19 Ja.

- Mevrou Swanepoel het slegs vir Poppie met haar pas gehelp omdat sy nie vir Poppie as werker wou verloor nie/omdat Poppie 'n goeie werker was.
- Sy het slegs aan haar eie gemak gedink toe sy vir Poppie met haar pas gehelp het.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

5.20 Ja.

- Kinders het in opstand gekom teen apartheid/paswette/Afrikaans op skole.
- Kinders het tydens opstande gesterf.
- Hector Peterson/ "die een kind" het tydens die opstande gesterf.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

[35]

Hosted by www.ecexams.co.za.

VRAAG 6: *PALJAS – Chris Barnard*

6.1 6.1.1 Toorwater (1)

6.1.2 gevange gehou word / in ŉ tronk gehou word / vasgevang (1)

6.1.3 Sirkustrein/trein (1)

6.1.4 nar/hanswors/paljas (1)

6.2
- Hendrik se stasie is besig om deur sy vingers te glip.
- Hy het geen beheer oor die sirkustrein en sirkusmense nie.
- Die stasie is te klein om suksesvol te wees.
- Die stasie word baie selde deur mense gebruik./Treine stop nie sommer daar nie.
- Hendrik sit dikwels in sy kantoor met baie min om te doen.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)* (2)

6.3
- Hulle slaap nie in dieselfde/een bed nie.
- Hulle slaap in hul eie/aparte beddens.
- Katrien sal liewer ŉ bed met Willem deel as om ŉ bed met Hendrik te deel.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

6.4 6.4.1 platespeler (1)

6.4.2
- Die romantiese verlede.
- Die goeie/gelukkige tye.
- Die dae toe hy en Katrien nog verlief en gelukkig was.
- Die begindae van Hendrik en Katrien se verliefdheid/verhouding.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

6.5
- Tino Rossi (se plaat van “Somewhere in France with you.”)
- “Somewhere in France with you” (van die sanger Tino Rossi.)

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

6.6
- Hendrik is nie meer romanties nie.
- Hendrik laat haar nie spesiaal voel nie.
- Daar is te veel emosionele konflik tussen hulle wanneer hulle wel probeer praat/Hendrik raas/ Hendrik is kwaai.
- Die kommunikasie in hul huwelik het verswak/tot ŉ einde gekom.
- Katrien voel asof Hendrik haar emosioneel verwaarloos/ nie verstaan nie.
- Hendrik beheer sy huwelik en huishouding op ŉ patriargale manier.
- Beide van hulle slaap in aparte enkelbeddens.
- Katrien voel vasgevang en geïsoleer in haar huwelik met Hendrik.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

6.7 6.7.1 Frans (die melkboer) (1)

6.7.2
- Frans sê die vrou wat hy wil hê, is reeds aan Hendrik McDonald getroud.
- Frans sê vir Katrien dat hy haar liefhet.
- Frans probeer om vir Katrien te soen.
- Frans troos Katrien nadat sy en Hendrik baklei het.
- Frans sit sy arm om Katrien/hou haar vas/ neem haar in sy arms.
- Frans streel Katrien se hare en druk sy wang teen haar wang.
- Hy vra vir Katrien om in sy bakkie te kom sit toe hy haar getroos het.
- Frans dra geskenke/vrugte aan.
- Hy laat toe dat Katrien hom dorp toe stuur net sodat hy haar kan sien.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

6.7.3
- Melk
- ŉ Mandjie vol rooi appels
- ŉ Mandjie met vrugte
- Broodmeel

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

6.8
- Hendrik en Katrien baklei langs die pad oor haar oorbelle.
- Hendrik sê vir Frans dat mense stories van hom en Katrien aandra.
- Katrien sê vir Frans hy moet ophou om goed vir haar te bring.
- Hendrik dans met Katrien.

(Kandidaat verdien ŉ punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is.) (4)

6.9 Nee.
- Dit het die kerkmense kwaad gemaak wat tot die skietery gelei het.
- Dit het Manuel amper sy lewe gekos.
- Dit het daartoe gelei dat Jan Mol hom skiet.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)*

OF

Ja.
- Manuel wou wys dat nie ŉ sonde was om mens se gesig te verf nie.
- Almal behoort welkom te wees in ŉ kerk.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

6.10.1 Feit (1)

6.10.2
- Die dominee vra vir een van die ouderlinge om vir Manuel van die kerk te verwyder.
- Broer Bothma vra vir Manuel om die kerk te verlaat.
- Die diakens en ouderlinge "jag" vir Manuel en skiet hom raak.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

6.11 Ek sou ...
- Manuel verwelkom het/welkom laat voel het.
- vriendelik gewees het.
- Manuel gegroet het/met hom gepraat het.
- na die kerkdiens koffie of tee vir Manuel aangebied het.
- langs hom gaan sit het.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

6.12
- Dit is beter om te lag as om te huil.
- Dit is beter om geluk bo-oor hartseer te kies.
- Jy moet aanhou glimlag.
- As jy hartseer voel, teken jy vir jouself ŉ gesig wat nie huil nie.
- Dit is belangrik om ander mense te vergewe – veral mense wat jou ŉ onreg aangedoen het.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

6.13 A/duiwelskuns (1)

6.14
- Die dominee sal vir hulle skerm.
- Die dominee sal help om hulle uit die moeilikheid of die tronk te hou.
- Daar sal geen gevolge vir hulle wees as hulle Manuel raakgeskiet of doodgeskiet het nie.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

6.15 6.15.1 veroordelend (1)

6.15.2
- Hulle veroordeel/skiet/jaag/jag vir Manuel sonder dat hulle enigiets van hom af weet.
- Hulle het met die eerste oogopslag besluit dat Manuel betrokke is met duiwelskuns sonder dat hulle vir hom daaroor uitgevra het.
- Hulle vra vir Manuel om die kerk te verlaat sonder dat hulle weet wat sy geloofsoortuigings is.
- Hulle besluit namens Manuel dat hy nie ŉ Christen is nie.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

6.16
- Hendrik tel hom op en dra hom huis toe.
- Katrien versorg hom/versorg sy skietwond.
- Die McDonalds sorg vir Manuel totdat hy gesond genoeg voel om terug te keer sirkus toe.
- Manuel bly by die McDonalds totdat hy aangesterk het/volkome herstel het.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

6.17 6.17.1 E / Die plek waar Willem afgeknou en gekoggel word. (1)

6.17.2 A / Die enigste plek waar Hendrik in beheer is. (1)

6.17.3 C / Die plek waar Nollie saam met Hendrik na musiek luister. (1)

6.17.4 B / Die plek waar Manuel vir Willem toertjies leer. (1)

[35]

Hosted by www.ecexams.co.za.

VRAAG 7: *FIELA SE KIND – DIE DRAMA – Dalene Matthee*

7.1 7.1.1 sensusmanne (1)

7.1.2 wit (1)

7.1.3 3/drie (1)

7.1.4 agterdeur (1)

7.2 te roei (1)

7.3 7.3.1 Rassisme (1)

7.3.2 Sy kon die kind na Petrus (Zondagh)/die vername/belangrike man in hul kontrei toe geneem het.
Sy kon die kind dorp toe gevat het/magistraat toe geneem het/na die owerhede toe geneem het.
(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

7.4 C/Hy weg was Dugas toe agter skaapdiewe. (1)

7.5 ʼn Driejarige kind sou nie so ver kon loop nie/uit die Bos na hulle plaas kon loop nie.
Die kind wat sy by haar agterdeur gevind het, was skoon en netjies.
Daar was geen pad van die Bos na hulle plaas toe nie.
Die driejarige kind sou nie alleen oor ʼn berg kon loop nie.
(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)* (2)

7.6 7.6.1 Lukas/Elias en Barta se kind/die 3-jarige kind. (1)

7.6.2 Dit was mistig en die kind het moontlik verdwaal. (1)

7.7 Elias het Benjamin/Lukas hard laat werk/soos ʼn slaaf laat werk.
Elias het Benjamin/Lukas geslaan/ fisies mishandel.
Elias het liefdeloos teenoor hom opgetree.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

7.8 Ja.
Barta het Benjamin as haar kind uitgeken./Die kind is aan sy moeder oorhandig.
Hy het net sy werk gedoen as owerheid/regsgeleerde.

OF

Nee.
Hy kon simpatiek teenoor Fiela wees, want sy het vir Benjamin as haar eie kind grootgemaak.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

7.9 Dat sy Benjamin nooit weer sal sien nie. (1)

Kopiereg voorbehou

Hosted by www.ecexams.co.za.

7.10 Sy het Benjamin in die bos/Knysnabos/by Barnard-se-eiland gaan besoek.
Sy het vir hom ŉ dasvelkombers geneem.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.)* (1)

7.11 Petrus (Zondagh)/Meneer Zondagh (1)

7.12 Dit wys dat Fiela dink/haar gedagtes word beskryf. (1)

7.13
- Elias beplan om tweedehandse sinkplate te koop om hulle boshuis reg te maak.
- Elias verloor ŉ kombers toe die olifante hom wou vertrap.
- Elias forseer Benjamin om hom pa te noem.
- Elias stuur Nina Knysna toe om te gaan werk.

(Kandidaat verdien ŉ punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is.) (4)

7.14 Hy was ŉ boswagter. (1)

7.15 Patat (1)

7.16 Ja.
- Hulle het hom leer lees en skryf.
- Hy het nie net patat by hulle geëet nie./Hy het beter by hulle geëet.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

7.17 7.17.1 Sy was bang hulle kom in moeilikheid met die magistraat/wet.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

7.17.2 Sy het gesê/uitgewys dat Benjamin/die seun in die blou hemp haar verlore kind is.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

7.18 Nee.
- Hy het probeer weghardloop.
- Elias moes hom forseer om hom pa te noem.
- Elias het gesê hy gaan die bruingeid uit hom slaan.
- Hy was verbied om oor Fiela-hulle te praat.
- Elias het hom mishandel/geslaan/hard laat werk.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde.)* (2)

7.19 7.19.1 Nina/Christina/Elias se dogter(meisiekind)/ Lukas se suster. (1)

7.19.2 Houtkappers/bosmense gebruik sae/ byle/ handbyle wat soms stomp raak/moet skerp wees.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

7.19.3 Die persoon is nie dom nie/die persoon is slim/kan maklik leer. (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

7.20 7.20.1 Na Fiela (Komotie)/Sy bruin ma/Die vrou aan wie die Here hom toevertrou/toebetrou het.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

7.20.2 Op Wolwekraal/in Lange Kloof (1)

7.21 Dit is ironies, want Elias het sy bes gedoen om vir Lukas ŉ "witmens" te hou, maar aan die einde/in die slot het Lukas sy naam verander na Komotie/ŉ Hottentot (Khoisan) naam/is hy terug Lange Kloof toe na sy kleurling familie.
(Albei kante moet genoem word om die punte te verdien.) (1)
[35]

TOTAAL AFDELING B: 35

Hosted by www.ecexams.co.za.

AFDELING C: KORTVERHALE

VRAAG 8: *SPIEËLBEELDE*

DIE DROOM

8.1.1 (a) Marrie/ Maria (1)

(b) Hulle het ...
- sjokolade geëet.
- na musiek/plate (oor die grammafoon) geluister.
- op 'n reiskombers onder die bome by die dam in die aand gesit.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

8.1.2 (a) Klanknabootsing (1)

(b) dreigende onheil (1)

8.1.3 (a) Vrystaat (1)

(b) eensaam/eensalig (1)

(c) drie (3) (1)

(d) gesterf (1)

8.1.4 Ja.
- Sy kom goed oor die weg met Oom Jaap se seun (en vrou /skoondogter).
- Sy kyk mooi na haarself en sal ook mooi na hom kyk.
- Hy sal nie meer eensaam voel nie.
- Hy sal 'n maat hê met wie hy kan praat.
- Sy huis gaan nie meer so stil wees nie.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Nee.
- Hy weet nie of haar dogter van hom gaan hou nie/Hy weet nie of hy goed oor die weg met haar dogter gaan kom nie.
- Sy vrou is nie so lank gelede dood nie.
- Dit is verkeerd om met iemand te trou net omdat jy eensaam voel/geselskap soek.
- Jy moet vir liefde trou en nie net respek nie.

(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

Hosted by www.ecexams.co.za.

8.1.5
- Maria ervaar eensaamheid op die plaas omdat haar ouers nie graag by ander kuier nie.
- Maria wil weg gaan om te studeer omdat iets haar dryf.
- Maria se ma word siek en haar pa oorreed haar om te bly.
- Maria ontmoet vir Theunis en raak verlief.

(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is.) (4)

8.1.6 Ek sou haar onmiddellik gewaarsku het/vertel het van ...

- my familie se tragiese verhaal, omdat dit haar en Jaco se lewe kon red.
- om haar van 'n moontlike sterfte/tragedie te red.
- my oom Theunis en Maria (Marrie) wat verongeluk het/gesterf het (toe hulle vriende se kar tydens 'n storm, van 'n brug afgespoel het).

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)

OF

Ek sou stilgebly het, want ...

- die jong meisie se droom kon nie waar wees nie.
- die meisie se droom en wat met sy oom gebeur het, kan slegs 'n toeval wees.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (2)

8.1.7 doof (1)

EN

DIE VLEK

8.2.1 (a)
- verkeerskonstabel Harms/
- konstabel Harms/
- Harms/
- Die verkeersbeampte

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

(b) Hy het daarop/ die vlek geskiet. (1)

(c) Ek sou kwaad wees omdat ...
- ek nou onseker is of ek weer blind sou raak.
- ek bang is dat ek my sig gaan verloor.
- ek nou onseker is of ek vir altyd sal kan sien.
- daar nou geen wonderwerke meer kon plaasvind nie.
- geen siekes sou genees kon word nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

8.2.2
- Hy het gevloek/geswets.
- Hy het maklik/gou kwaad geraak.
- Hy was ongeduldig.
- Jaag voetgangers/Henry aan om die pad oor te steek.
- Hy het nie omgegee om te skiet nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

8.2.3 **Negatief:**
- Dit het aan die een kant aggressie verhoog.
- Kwaadheid/woede/boosheid/ontsteldheid/ veroorsaak.
- Mense het negatiewe reaksies gehad soos hoofpyne/duiseligheid.
- Mense wou met mekaar baklei.
- Mense het ongeduldig geraak.
- Mense struikel/val.
- Motoriste het onverskillig bestuur.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

EN

Positief:
- Wonderwerke/genesing tot gevolg gehad/mense het gesond geraak.
- Blindes kon weer sien.
- Verlamde mense/verlamdes kon weer loop.
- Vigslyers is genees.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

8.2.4 (a) D / Die groot blerts teen die wolkekrabber.

(b) C / Die aand van die kunstefees.

(c) E / Die megatonwinkel oorkant die Brouerygebou.

(d) A / Die Zuma-Zuma hospitaal (4)

8.2.5
- Die mense het gery soos hulle wil.
- Motors bots in mekaar.
- Motoriste gluur mekaar aan./Hulle waai met hulle hande en maak vuiste.
- Mense lyk ontsteld en vererg/boos.
- Mense slaan hulle remme aan.
- Ambulanse jaag teen motors vas.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

8.2.6 C / sterk winde (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

8.2.7 (a)

- **Verkeerskonstabel Harmse** sien dit as iets negatiefs wat sy werk moeilik maak/verkeer laat ophou vloei./ Harmse is kwaad, want dit veroorsaak chaos/wanorde

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

- **Henry** was bly/opgewonde dat hy weer kon sien. (1)

(b) Ja.

- Motoriste is gevaarlik/aggressief en ry gevaarlik.
- Verkeersmanne se lewens kan in gevaar wees.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

8.2.8 (a) waarskuwend (1)

(b)

- Mense word gewaarsku dat die rampgebied gevaarlik is.
- Mense word aangeraai om alternatiewe roetes na en van hul werk te volg.
- Dit is onveilig, want verkeerskonstabel Harms dra ŉ vuurwapen.
- Verkeerskonstabel se vuurwapen waarsku misdadigers om versigtig te wees.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

[35]

TOTAAL AFDELING C: 35

Hosted by www.ecexams.co.za.

AFDELING D: GEDIGTE

VRAAG 9: *VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL*

9.1 **HANSWORS – S. J. Pretorius**

9.1.1 Die hanswors/nar/harlekyn/grapmaker/man met boggelrug. (1)

9.1.2 (a)
- Sy boggel/boggelrug.
- Sy kromheid/krom ruggraat/vergroeide ruggraat.

(Enige TWEE of *soortgelyk aan bogenoemde*) (2)

(b) Nee.
- Dit is wreed om mense met fisiese gebreke te terg.
- Dit is nie sy skuld dat hy ŉ boggelrug het nie.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) (1)

9.1.3 (a) lelike (1)

(b) Ja.
- Hul woorde maak hom hartseer.
- Hul woorde is meer pynlik as sy rugpyn.
- Hy spandeer eerder tyd tussen die diere as met die mense.
- Hy drink om van sy probleme te vergeet.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

9.1.4
- Die diere terg hom nie/lag nie vir hom nie.
- Die diere veroordeel hom nie.
- Die diere aanvaar hom net soos hy is.
- Die diere praat nie terug nie.

(*Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde*) (2)

9.1.5 (a) Dit beklemtoon hoe aanhoudend/gereeld hy die briewe gelees het. (1)

(b)
- Die mense wonder of hy ŉ geliefde/ familielid het met wie hy kommunikeer.
- Die mense ken nie regtig sy familie of vriende nie.
- Die mense ken nie regtig die hanswors nie.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

9.1.6
- Die ander sirkusmense sal hom nie mis nie/sal nie na hom verlang nie.
- Hulle hou nie eintlik van hom nie.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

9.1.7 A / vinnig (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

9.1.8 (a) D / alliterasie

(b) E / metafoor

(c) A / retoriese vraag

(d) B / wending (4)

9.1.9 Ja. Sy ma/ familielid is oorlede.

OF

Nee. Ek het nog nie ŉ ouer aan die dood afgestaan nie, so ek weet nie hoe die hanswors voel nie.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

9.1.10
- Die hanswors huil oor sy sterwende ma en die trane "verblind" hom.
- Dit beklemtoon hoe baie hy oor sy ma huil.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

EN

9.2 **Haar uitvaart – P.J. Philander**

9.2.1 (a) Ek-spreker/eerstepersoonspreker (1)

(b) Die pa/vader wat sy kind/kleuter/dogtertjie aan die dood afstaan. (1)

9.2.2 Sy dogtertjie het gesterf/is dood/is oorlede. (1)

9.2.3 Somber/onheilspellend/hartseer. (1)

9.2.4 (a) "het ylings na die **<u>doodsgordyn</u>**/ gegryp" (reël 4 en 5) (1)

(b) Die dood wat die dogtertjie kom haal is soos ŉ gordyn wat voor haar gewag het/ voor haar getrek word.
(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

9.2.5
- Sy sweet baie.
- Die sweet loop/tap by haar slape af.
- "die sweet het langs haar slapies afgetap"

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Aanhalings kan aanvaar word.)* (1)

9.2.6
- Haar (smekende) ogies.
- Die manier hoe haar oë hom gesmeek het om hulp.
- "Haar ogies sien ek duidelik nog."

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*. *Aanhalings kan aanvaar word.*) (1)

Hosted by www.ecexams.co.za.

9.2.7 C / ellips (1)

9.2.8 Ja.

- Sy het vuisies gemaak om haar pyn of ongemak te wys.
- Sy het ŉ koors gehad wat haar laat sweet het.
- Die pa kon die pyn in haar oë sien/haar oë het hom gesmeek om die pyn weg te vat.
- Sy was te siek om iets te sê, maar die pa kon sien dat sy pyn gehad het.

(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) (1)

9.2.9 (a) klein (1)

(b) Sy het pyn gehad/seergehad/het baie siek gevoel. (1)

9.2.10 "magteloos" (1)

9.2.11 Die dood/afsterwe van ŉ kind/geliefde/gesinslid. (1)

9.2.12

- Die dogtertjie het ophou asemhaal/sy haal nie meer asem nie.
- Sy het haar laaste asem uitgeblaas.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde*) (1)

9.2.13

- Haar dood/afsterwe.
- Die dogtertjie se dood/afsterwe.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

9.2.14

- Jy kan vir berading met ŉ sielkundige of ŉ dominee gaan.
- Praat met ander mense wat ook al ŉ geliefde aan die dood afgestaan het.
- Maak ŉ foto-album van jou geliefde om hom/haar te onthou.
- Gun jouself die tyd om te rou, want die rouproses is deel van jou heling.

(*Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)* (1)

[35]

TOTAAL AFDELING D: 35

GROOTTOTAAL: 70

Kopiereg voorbehou

Hosted by www.ecexams.co.za.